

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu Nedir? (TCK 112)

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu; cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla şu fiillerin işlenmesiyle meydana gelir:

- Devlet veya özel eğitim kurumlarının (kreşler, dil kursları, meslek kursları vb. dahil) eğitim ve öğretimin faaliyetlerine engel olunması eğitim ve öğretimin engellenmesi suçunu oluşturur.
- Bir kimsenin kişisel eğitim ve öğretim hakkının herhangi bir hareketle engellenmesi eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçuna vücut verir. Örneğin, abisinin kız kardeşini tehdit ederek “kızlar okumaz, okulu bırakmasan seni öldürürüm” demesi suçun bu şeklinin oluşmasına neden olur.
- Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına engel olunması da eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçuna vücut verir. Örneğin, özel bir okul ile aralarında yaşanan bir sorun nedeniyle okul binasına girerek kapıları kilitleyen ve öğrencilerin okula girişini engelleyen kişi “eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu” işlemiş olur.

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu ancak özel kastla işlenebilir. Failin, mağdurun eğitim ve öğretim hakkını ihlali bilinç ve iradesinin olması gerekir. Failde özel kast yoksa, fiilen eğitim ve öğretim engellenmiş olsa dahi suç meydana gelmez.

Basit yaralama ve tehdit, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçunun unsuru olduğundan faile bu suçlardan dolayı ayrıca ceza verilemez.

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu, TCK m.112’te “Hürriyete Karşı Suçlar” bölümünde düzenlenmiştir.

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçunun Cezası (TCK 112)

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçunun cezası şu şekildedir (TCK m.112):

(1) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla;

- a) Devletçe kurulan veya kamu makamlarının verdiği izne dayalı olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine,
- b) Kişinin eğitim ve öğretim hakkını kullanmasına,
- c) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları binalara veya bunların eklentilerine girilmesine veya orada kalınmasına,

engel olunması hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçunun Nitelikli Halleri (TCK 112)

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu daha fazla cezayı gerektiren nitelikli halleri de vardır. Buna göre, eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçunun;

- Silahla (TCK m.119/1-a),
- Kişinin kendisini tanınmayacak bir hale koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle (TCK m.119/1-b),
- Birden fazla kişi tarafından birlikte (TCK m.119/1-c),
- Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak (TCK m.119/1-d),
- Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle (TCK m.119/1-e),

İşlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.

Bu suçların işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır. (TCK m.119/2).

Adli Para Cezasına Çevirme, Erteleme ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması

Adli para cezası, işlenen bir suça karşılık hapis cezasıyla birlikte veya tek başına uygulanabilen bir yaptırım türüdür. *Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu* gereği hükmedilecek hapis cezasının alt sınırı nedeniyle adli para cezasına çevrilemez.

Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması, sanık hakkında hükmolunan cezanın belli bir denetim süresi içerisinde sonuç doğurmaması, denetim süresi içerisinde belli koşullar yerine getirildiğinde ceza kararının hiçbir sonuç doğurmayacak şekilde ortadan kaldırılması davanın düşmesine neden olan bir ceza muhakemesi kurumudur. *Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu* temel hali nedeniyle hükmedilen hapis cezası hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması (hagb) kararı verilmesi mümkündür.

Ceza ertelenmesi, mahkeme tarafından belirlenen cezanın cezaevinde infaz edilmesinden şartlı olarak vazgeçilmesidir. *Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu* temel hali nedeniyle hükmedilen hapis cezası hakkında erteleme hükümlerinin uygulanması mümkündür.

Suçun Şikayet Süresi, Zamanaşımı ve Uzlaşma

Uzlaşma, suç isnadı altındaki şahıs ile suçun mağduru olan şahsın bir uzlaştırmacı aracılığıyla iletişim kurarak anlaşmasıdır. Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu, uzlaşma kapsamında olan suçlardan değildir.

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu, **şikayete tabi suçlar** arasında yer almadığından savcılık tarafından resen soruşturulur, bu suçlara dair herhangi bir şikayet süresi yoktur. Kamu davasına şikayetçi olarak **müdahil** olan herhangi bir kimse varsa bile şikayetten vazgeçme ceza davasının düşmesi sonucunu doğurmaz. Suç, dava zamanaşımı süresine riayet edilmek kaydıyla her zaman soruşturulabilir.

Dava zamanaşımı, suçun işlendiği tarihten itibaren belli bir süre geçtiği halde dava açılmamış veya dava açılmasına rağmen kanuni süre içinde sonuçlandırılmamış ise ceza davasının düşmesi sonucunu doğuran bir ceza hukuku kurumudur. *Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu* yargılamalarında olağan dava zamanaşımı süresi 8 yıldır.

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçunda Görevli Mahkeme

Eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu hakkında yargılama yapma görevi, **asliye ceza mahkemesi** tarafından yerine getirilir.

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçu Yargıtay Kararları

Basit Kasten Yaralama Suretiyle Eğitim ve Öğretimin Engellenmesi Suçu

Sanık hakkında kamu görevlisine karşı kasten yaralama suçundan kurulan hükme yönelik temyiz taleplerinin incelenmesinde; Oluş ve kabule göre, sanığın diğer sanık ile birlikte eğitim ve öğretim hakkını engellenmek amacıyla girdiği sınıfta, öğretim görevlisi olan mağdurun eline vurmaya suretiyle yaralama eyleminde bulunduğu tüm dosya içeriğinden anlaşılmakla, mağdurun kasten yaralanması eyleminin, cebir, tehdit kullanarak eğitim öğretime engel olma suçunun kanuni unsuru içinde yer aldığı gözetilmeden, sanık hakkında atılı suçtan karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması hukuka aykırıdır (Yargıtay 16. Ceza Dairesi - Karar: 2017/776).

Eğitim ve Öğretim Hakkının Engellenmesi Suçunun Unsurları

TCK'nın 112. maddesinde düzenlenen eğitim ve öğretim hakkının engellenmesi suçu ancak özel kastla işlenebilir. Failin, mağdurun eğitim ve öğretim hakkını ihlali bilinç ve iradesinin olması gerekir. Failin böyle özel bir kastı yoksa, yorum yoluyla bu suçun manevi unsurunun varlığı kabul edilemeyecektir. Sanığın, sadece kızının evde unuttuğu beslenme çantasını vermek için ders saati içinde sınıfa girmesi nedeniyle, sınıf öğretmeni olan müşteki ile tartışmasından ibaret olan eylemde, sanığın eğitim ve öğretimin engellemesi özel kastının ne şekilde gerçekleştiği açıklanıp tartışılmadan yerinde olmayan gerekçeyle mahkumiyet kararı verilmesi (Yargıtay 4. Ceza Dairesi - Karar:2017/16704).

Eğitime Ara Verilmesine Neden Olma Suçu

Olay günü B... A... İmam Hatip Lisesi'nde başörtülü öğrencilerin okula alınmaması yönündeki Valilik emrini yerine getiren okul idaresi tarafından bahçe kapıları kapatılarak derse başlanıldığı sırada, bu okulda çocukları okuyan sanıkların fikir birliği ve organize içerisinde olmadan, okula girmeyen öğrencileri ve velileri yönlendirerek slogan attırdıkları ve bahçe duvarındaki tel örgüler de kesilerek grubun okul bahçesine girmelerinin sağlandığı ve bu şekilde gelişen olayların neticesinde okulda bir süre eğitime ara verildiğinin anlaşılması karşısında, sanıkların eylemlerinin 765 sayılı (eski) TCK'nın 188/7. madde ve fıkrası delaletiyle 188/8. madde ve fıkrasında tanımlanan (eğitim ve öğretimin engellenmesi) suçu oluşturduğu kabul edilmelidir (Yargıtay 8. Ceza Dairesi - Karar : 2007/3946).

Öğretmeni Sınıftan Çıkarak Tehdit Etme

Hakkında aynı suçtan kurulan mahkumiyet hükmünün Dairemizin 08.02.2010 tarihli ve 2008/7885 E.-2010/1595 K. sayılı ilamı ile bozularak, bozma sonrası yapılan yargılamada beraat kararı verilip, hakkındaki bu karar kesinleşen sanık... ile sanık ...'ın, olay tarihinde, disiplin cezası verilerek okuldan uzaklaştırılan sanığın durumunu görüşmek üzere okula gittikleri, sanık ...'ın disiplin cezası almasına sebep olduğunu düşündüğü öğretmen olan mağdur ...'u dersteyken çağırdığı ve sınıfın dışına çıkan mağdur ...'i "okuldan atılmama sen sebep oldun, senin yanına bırakmayacağım" biçimindeki sözlerle tehdit ettiği, sonrasında durum mağdur ... tarafından okul idaresine bildirildiğinde diğer mağdur olan müdür yardımcısı ... tarafından sanıkların okul dışına çıkartıldığı, mağdurların ve tanığın anlatımlarına göre, sanığın cebir ve tehdit içeren herhangi bir eyleminin olmadığı ve mağdur ...'in sanıklarca çağırıldığında rızasıyla sınıfın dışına çıktığından derse ara vermenin tehdit ve cebirin etkisiyle gerçekleşmediği, sanık ...'ın okuldan uzaklaştırılmasına sebep olduğunu düşündüğü öğretmen olan mağduru sınıfın dışında tehdit, etmesinde eğitim ve öğretimi engelleme kastının bulunmadığı, gözetilerek sanığa yüklenen TCK'nın 112/1. maddesindeki suçun yasal unsurlarının oluşmadığı, ancak sanığın sair tehdit suçunu oluşturan bu eylemi nedeniyle kendisinin hazır olduğu oturumda şikayetten vazgeçildiği ve sanığın

vazgeçmeye itiraz etmeyerek zımnen kabul ettiği de gözönüne alınarak davanın düşmesine karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, bozma nedenidir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi - Karar : 2016/11746).

Öğrencinin Sınava Girmesinin Engellenmesi

TCK'nın suç tarihinde yürürlükte bulunan şekliyle 112. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde "Devletçe kurulan veya kamu makamlarının iznine tabi olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine engel olunması" yaptırıma bağlanmış, başka bir deyişle genel nitelikteki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sürdürülmesine yönelik cebir veya tehdit kullanımı ya da hukuka aykırı başka bir davranışın gerçekleştirilmesi, eğitim ve öğretimin engellenmesi suçunda seçimlik hareket olarak düzenlenmişken, hükümden sonra 13/03/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6529 sayılı Kanun'un 12. maddesiyle değişik TCK'nın 112. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yukarıda belirtilen genel nitelikteki bu düzenlemenin yanı sıra "kişinin eğitim veya öğretim hakkını kullanmasına" cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engel olunması hali, farklı bir ifadeyle anayasal bir hak olan eğitim ve öğretim hakkının bireysel olarak kullanılmasına yönelik engellemeler de suç oluşturur seçimlik hareketler arasında düzenlenmiştir.

Yargılamaya konu olayda, katılanlar ile aynı üniversitede eğitim gören sanıkların karşıt görüşlü katılanların olay günü yapılacak olan ara sınavlara girmelerini engellemek amacıyla, katılan ...'i birlikte kovaladıktan sonra sanık ...'in etkili eylemde bulunması, katılan ...'i kovalayarak yaralamaya teşebbüs etmeleri, katılan ...'a ise "sınav salonundan çık yoksa arbede çıkaracağız" diyerek tehdit etmeleri şeklinde gerçekleştiği anlaşılan eylemlerin, bireysel nitelikteki eğitim ve öğretim hakkının engellenmesine yönelik olduğu, bu itibarla suç tarihindeki yasal düzenlemede suç olarak tanımlanan genel nitelikteki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin engellenmesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, sanıkların eylemlerinin TCK'nın 106 ve 86. maddelerine temas eden tehdit ve yaralama suçlarını oluşturacağı gözetilmeden, yerinde görülmeeyen gerekçeyle ve suç niteliğinde hataya düşülerek yazılı şekilde karar verilmesi, bozma nedenidir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi - Esas : 2014/4645, Karar : 2016/10141). (Not: Bireysel eğitim hakkının engellenmesi, 13/03/2014 tarihine kanuna eklendi, bu karar konu fiil kanuni düzenlemeden önceki tarihe aittir. Yoksa şimdi aynı fiil bireysel eğitim veya öğretimin engellenmesi suçunu teşkil eder.)

Okula Giderseniz Öldürürüm Tehdidi

TCK'nın suç tarihinde yürürlükte bulunan şekliyle 112. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde "Devletçe kurulan veya kamu makamlarının iznine tabi olarak yürütülen her türlü eğitim ve öğretim faaliyetlerine engel olunması" yaptırıma bağlanmış, başka bir deyişle genel nitelikteki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sürdürülmesine yönelik cebir veya tehdit kullanımı ya da hukuka aykırı başka bir davranışın gerçekleştirilmesi, eğitim ve öğretimin engellenmesi suçunda seçimlik hareket olarak düzenlenmişken, hükümden sonra 13/03/2014 tarihinde yürürlüğe giren 6529 sayılı Kanun'un 12.

maddesiyle değişik TCK'nın 112. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde yukarıda belirtilen genel nitelikteki bu düzenlemenin yanı sıra "kişinin eğitim veya öğretim hakkını kullanmasına" cebir veya tehdit kullanarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla engel olunması hali, farklı bir ifadeyle anayasal bir hak olan eğitim ve öğretim hakkının bireysel olarak kullanılmasına yönelik engellemeler de suç oluşturur seçimsel hareketler arasında düzenlenmiştir.

Yargılamaya konu olayda, sanığın kardeşi olan ...'in cezaevine girmesi nedeniyle kendisini bakım ve gözetimlerinden sorumlu hissettiği yeğenleri olan mağdurlar ... ve Selcan'ın okula gitmesini istemediği, bu nedenle 28/12/2007 günü mağdurlara "okula gitmeyeceksiniz, eğer giderseniz sizi öldürürüm" diyerek, ardından da mağdurların annesi olan Perihan'a "bu çocuklar okula gitmeyecek, eğer giderlerse seni öldürürüm" demek suretiyle sürdürdüğü tehdit eyleminin, bireysel nitelikteki eğitim ve öğretim hakkının engellenmesine yönelik olduğu, bu itibarla suç tarihindeki yasal düzenlemede suç olarak tanımlanan genel nitelikteki eğitim ve öğretim faaliyetlerinin engellenmesi kapsamında değerlendirilemeyeceği, eylemin TCK'nın 106/1-1 ve 43/2-1. maddelerine temas eden tehdit suçunu oluşturacağı gözetilmeden, yerinde görülmeyen gerekçeyle ve suç niteliğinde hataya düşölerek karar verilmesi, bozma nedenidir (Yargıtay 4. Ceza Dairesi - Esas : 2013/32364, Karar : 2016/1134). (Not: Bireysel eğitim hakkının engellenmesi, 13/03/2014 tarihine kanuna eklendi, bu karar konu fiil, kanuni düzenlemeden önceki tarihe aittir. Yoksa şimdi aynı fiil bireysel eğitim veya öğretimin engellenmesi suç teşkil eder.)